

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16Co/81/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6922201340
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 07. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ivica Hanusková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2024:6922201340.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivicy Hanuskovej a sudcov Mgr. Štefana Baláža a JUDr. Alexandra Mojša, ako členov senátu, v spore žalobcu A. B., nar. XX. XX. XXXX, bytom C. D., E. XXX/X, štátny občan SR, zast. Advokátska kancelária prof. JUDr. Ján Klučka, CSc., s. r. o., so sídlom Ku Potoku 4, Košice, IČO: 54 725 542, proti žalovanému: Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Pribinova 2, Bratislava, IČO: 00 151 866, o zaplatenie 5.000,- Eur, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Rimavská Sobota č. k. 8C/59 /2022 - 127 zo dňa 19. apríla 2023, takto

rozhodol:

- I. Krajský súd rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 2.000,-Eur (výrok I.) a vo výroku, ktorým rozhodol o náhrade trov konania (výrok III.); p o t v r d z u j e.
- II. Vo zvyšku zostáva rozsudok okresného súdu nedotknutý.
- III. Žalovaný je povinný nahradiť žalobcovi trovy odvolacieho konania v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 2.000,-Eur do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia (I. výrok), vo zvyšku žalobu žalobcu zamietol (II. výrok) a žalovanému uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 100 % z priznanej sumy do troch dní od právoplatnosti uznesenia o výške náhrady trov konania (III. výrok).
2. Okresný súd pri rozhodovaní vychádzal zo skutkového stavu zisteného vykonaným dokazovaním, podľa ktorého žalobca pracuje ako hasič s miestom výkonu práce v okrese Rimavská Sobota. Z doloženého dochádzkového systému za sporné obdobie od apríla 2019 až marca 2022 okresný súd zistil, že žalobca za obdobie 36 mesiacov v 18 mesiacoch pravidelne prekračoval dĺžku priemerného týždenného pracovného času nad 48 hodín a to konkrétne v obdoví 04/2019,05/2019, 08/2019, 01/2020, 02/2020, 03/2020, 04/2020, 07/2020, 08/2020, 09/2020, 11/2020, 04/2021, 06/2021, 07/2021, 08/2021, 12/2021, 02/2022, 03/2022, a jeden mesiac konkrétne 01/2021 odpracoval správne určený priemerný týždenný pracovný čas. Stotožnil sa s právnym názorom žalobcu, že služobná pohotovosť nie je výkonom štátnej služby, nakoľko odráža len stav pripravenosti pracovníka na eventuálne vykonanie štátnej služby v prípade, že k nej bude povoláný. Uzavrel, že v dôsledku rozvrhu pracovného času v rozpore s právom Európskej únie, bol žalobca ukrátený o voľný čas, ktorý by inak venoval rozvíjaniu osobných, rodinných, priateľských vzťahov, či fyzickej a psychickej relaxácii. Nerešpektovaním Smernice 2003/88/ES pri rozvrhovaní pracovného času došlo k zásahu do práv žalobcu na vedenie jeho

súkromného rodinného života a do práva na ochranu jeho zdravia, za ktorý zásah mu patrí nárok na odškodnenie.

3. Na základe vykonaného dokazovania s poukazom na čl. 1 ods. 2 a 3, čl. 2 ods. 1, čl. 6 písm. b), čl. 16 písm. b), čl. 17 ods. 3 písm. ii smernice č. 2003/88/ES zo dňa 04.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, čl. 7 ods. 2 a čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, § 85 ods. 1 a 2, § 86 ods. 1 a 2, § 91 ods. 1 a 3, § 92 ods. 1 a 2, § 97 ods. 1 písm. h), § 103 ods. 5, § 122 ods. 1 a 2 zák. č. 315/2001 Z. z. o hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov, § 11, § 13, § 100 ods. 1 a 2, § 101 Občianskeho zákonníka a príslušnú súdnu prax Súdneho dvora Európskej únie (ďalej aj „SD EÚ“) okresný súd dospel k nasledovným záverom :

4. Prioritne okresný súd uzavrel, že žalovaný je v konaní pasívne vecne legitimovaným v spore a zodpovedá za prebratie Smernice 2003/88/ES do vnútroštátneho právneho poriadku. V prejednávanom prípade ide o objektívnu zodpovednosť štátu, a to bez ohľadu na skutočnosť, že zodpovednosť je založená na nesprávnej aplikácii vnútroštátneho práva, respektíve bez ohľadu na skutočnosť, ktorý orgán sa porušenia práva únie dopustil. V mene žalovaného koná za Slovenskú republiku Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, nakoľko práve toto ministerstvo je ústredným orgánom štátnej správy pre hasičský a záchranný zbor. Predmetom konania bol nárok na náhradu škody (nemajetkovej ujmy), a to za porušenie práva Európskej únie v dôsledku nesprávnej transpozície smernice Európskeho parlamentu a rady č. 2003/88/ES zo dňa 04.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej aj „smernica 2003/88/ES“) do právneho poriadku Slovenskej republiky, a to konkrétne do zákona č. 315/2001 Z. z. o hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 315/2001 Z.z.“).

5. Okresný súd uzavrel, že uvedená smernica 2003/88/ES nebola správne transponovaná do právneho poriadku Slovenskej republiky, konkrétne do zák. č. 315/2001 Z. z., ktorého ustanovenia sú v rozpore s článkom 6 písm. b) tejto smernice, pretože zák. č. 315/2001 Z. z. umožňuje služobnému úradu, aby služobný (pracovný) čas hasiča bol rozvrhnutý tak, že tento pravidelne sústavne prekračuje smernicou 2003/88/ES stanovený maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas z dôvodu, že časť služobnej pohotovosti sa v celom rozsahu nezahrňuje do výpočtu maximálneho denného alebo týždenného pracovného času. Zo žiadneho ustanovenia tohto zákona nevyplýva, že by služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby bola považovaná za súčasť ich služobného času, pričom v skutočnosti sa tento čas, ktorý je neaktívny ako časť služobnej pohotovosti nezapočítava do pracovného času u hasiča.

V dôsledku uvedeného je preto vnútroštátna právna úprava v tomto zákone v rozpore s čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES, a to z dôvodu, že táto nebola správne implementovaná do právneho poriadku Slovenskej republiky. Čas služobnej pohotovosti, resp. pracovnej pohotovosti žalobcu je potrebné zahrnúť do pracovného času žalobcu, pretože tento je povinný byť počas pohotovosti prítomný na mieste určenom zamestnávateľom a musí mu byť okamžite k dispozícii v prípade potreby. Žalobca v spornom období od apríla 2019 do marca roku 2022 odpracoval služobný čas priemerne v trvaní viac ako 48 hodín týždenne, čo je viac ako maximálny týždenný pracovný čas podľa čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES. Takýmto spôsobom bolo právo žalobcu vyplývajúce z ustanovenia čl. 6 písm. b) tejto smernice v spornom období sústavne porušované.

6. Okresný súd reagoval aj na námietky žalovaného a konštatoval, že smernica 2003/88/ES sa vzťahuje aj na žalobcu ako hasiča, pretože vo vzťahu k žalobcovi nemožno uplatniť žiadnu výnimku z jej pôsobnosti. Výnimku z pôsobnosti tejto smernice vo vzťahu k žalobcovi ako hasičovi nemožno založiť ani na opatreniach prijatých z dôvodu pandémie COVID-19.

7. Existujúca právna kvalifikácia služobnej pohotovosti sa podľa okresného súdu premieta aj do spôsobu jej finančného odmeňovania, ktorý nemá povahu služobného platu. Ustanovenie § 103 zák. č. 315/2001 Z. z. uvádza, že zatiaľ čo služobný plat tvoria zložky služobného príjmu uvedené v jeho odseku 1, za výkon služobnej pohotovosti patrí hasičovi peňažná náhrada v štátnej službe. Podľa § 122 ods. 1 tohto zákona, ak je príslušníkovi podľa ustanovenia §-u 92 ods. 1 určená služobná pohotovosť, patrí mu za každú hodinu tejto pohotovosti peňažná náhrada 15 % zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, a 30 % sumy, ak ide o deň služobného pokoja. Z uvedeného preto okresný súd logicky vyvodil záver, že smernica 2003/88/ES nebola správne transformovaná do zákona číslo 315/2001 Z. z..

8. Okresný súd tak dospel k záveru, že boli splnené podmienky, za splnenia ktorých majú jednotlivci právo na náhradu t. j., že cieľom porušenej právnej normy únie je priznať jednotlivcom práva, porušenie je dostatočne závažné a medzi týmto porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom existuje aj priama príčinná súvislosť. Aj z judikatúry SD EÚ jasne vyplýva, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu „pracovný čas“ v zmysle smernice 2003/88/ES. Otázka súvisiaca s pojmom „pracovný čas“ v zmysle smernice 2003/8/ES neoponecháva podľa okresného súdu priestor na akékoľvek rozumné pochybnosti, keďže žalobca v spornom období odpracoval nad limit stanovený v zmysle čl. 6 písm. b) tejto smernice, teda ide o zjavné porušenie judikatúry SD EÚ, musí sa preto považovať za dostatočne závažné porušenie práva únie, a preto je vo veci samej splnená aj druhá podmienka, ktorá je nevyhnutná na uznanie existencie nároku na náhradu škody. Pokiaľ ide o tretiu podmienku okresný súd uzavrel, že existuje priama príčinná súvislosť medzi uvedeným porušením článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES a škodou, ktorá vznikla žalobcovi v dôsledku straty času odpočinku, na ktorý by mal žalobca nárok, ak by bol maximálny týždenný pracovný čas upravený týmto ustanovením dodržaný. Na základe týchto skutočností považoval nárok žalobcu okresný súd za daný.

9. Následne sa okresný súd vysporiadal aj s námietkou vznesenou žalovaným vo vzťahu k miestnej príslušnosti Okresného súdu Rimavská Sobota, keďže podľa jeho názoru všeobecným súdom žalovaného a miestne príslušným súdom má byť Okresný súd Bratislava I. v zmysle § 15 ods. 1 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej v texte len „CSP“). K uvedenému okresný súd doplnil, že v danom prípade je dôvodné aplikovať ustanovenie § 19 písm. b) CSP, nakoľko ide o osobitnú miestnu príslušnosť, kde popri všeobecnom súde žalovaného je na konanie miestne príslušný aj súd, v obvode ktorého nastala skutočnosť, ktorá zakladá právo na náhradu škody. Toto ustanovenie okresný súd analogicky použil v súlade s právnym názorom, že v danom prípade ide o zodpovednosť za škodu na strane žalovaného riadnym neprebratím smernice úijného práva, z ktorého porušenia žalobca si uplatňuje nemajetkovú ujmu, a keďže v obvode Okresného súdu Rimavská Sobota nastala skutočnosť, ktorá zakladá v tomto prípade právo na náhradu škody, ktorá je predmetom žaloby žalobcu, je popri všeobecnom súde žalovaného miestne príslušný na konanie aj Okresný súd Rimavská Sobota s prihliadnutím aj na zásadu hospodárnosti konania.

10. Žalovaný v priebehu konania vznesol aj námietku premlčania nároku žalobcu, ktorým sa okresný súd taktiež vysporiadal ako s námietkou, ktorá neobstojí. Konkretizoval, že žalobca si uplatňuje právo na náhradu škody v súvislosti so zásahom do práva na ochranu jeho osobnosti formou nemajetkovej ujmy, ktorá nemajetková ujma vyjadrená v peniazoch, a teda podlieha všeobecnému princípu premlčania, avšak v prejednávacom prípade žalobca vyvodzuje neoprávnený zásah, ktorý mal byť zo strany žalovaného uskutočňovaný v celom skúmanom období od apríla roku 2019 až do marca roku 2022. V danom prípade ide podľa okresného súdu o sledované obdobie v celkovom rozsahu 36 mesiacov, kde v prípade aj, že by súd konštatoval, že prípadná nemajetková ujma by vznikala od mesiaca apríl 2019, z tridsiatich šiestich mesiacov by išlo len o necelý mesiac, kde náhrada by bola, prípadne premlčaná, resp. jej pomerná časť, čo z tohto hľadiska sa stáva skutočnosťou právne bezvýznamnou vzhľadom na minimálny podiel tohto obdobia na celkové posudzovanie obdobia, a preto z týchto dôvodov okresný súd na námietku premlčania vznesenú žalovaným neprihliadol.

11. Ak žalovaný v konaní namietal, že žalobca riadne neodôvodnil výšku ujmy, ktorá mala byť spôsobená žalobcovi, a že predmet konania nie je dostatočne určitý, okresný súd ani tieto jeho argumenty neuznal. Podľa názoru okresného súdu, žalobca už v obžalobe dostatočným spôsobom opísal rozhodujúce skutočnosti, o ktoré opiera svoj nárok a preukázal všetky predpoklady pre vznik zodpovednosti žalovaného za škodu, poukázal v žalobe na to, že žalobca si uplatňuje právo na náhradu nemajetkovej ujmy titulom zásahu do osobnosti žalobcu porušením smernice 2003/88/ES a čl. 6 písm. b), poukázal aj na to, že žalovaný zodpovedá za správne prebratie tejto smernice do právneho poriadku Slovenskej republiky, ako aj na príčinnú súvislosť medzi správnym neprebratím tejto smernice a zásahom do jeho osobnosti, kde tým, že žalobca musí na pracovisku stráviť čas vyšší ako je obmedzený smernicou, dochádza k zásahu do práva na ochranu jeho osobnosti, ako aj do jeho práva na odpočinok a do jeho práva samostatne rozhodovať o svojom mimopracovnom čase, taktiež do jeho práva na ochranu súkromia a rodinného života. V súvislosti s týmto zásahom žalobca súdu predložil aj prehľad odpracovaných hodín v sledovanom období, z ktorého prehľadu vyplýva koľko hodín žalobca v skutočnosti odpracoval, ktoré údaje uvedené žalobcom v prehľade žalovaný v konaní nenamietal, a preto okresný súd konštatoval, že žalobca už v žalobe uviedol všetky rozhodujúce skutočnosti v dostatočnej

miere na to, aby bolo zrejmé, o aký nárok žalobcovi ide, o čo tento nárok opiera a zároveň predložil aj dôkazy, o ktoré opieral svoj nárok.

12. K posudzovaniu súladu slovenských právnych predpisov so smernicou EÚ súdom, okresný súd uzavrel, že súd je vždy povinný vykladať vnútroštátne právne predpisy v súlade s právom Európskej únie, a tým je nepochybne daná jeho právomoc posudzovať súlad vnútroštátnych právnych predpisov s právom Európskej únie a aj právomoc v prípade zistenia tohto nesúladu neaplikovať vnútroštátnu právnu normu odporujúcu právu Európskej únie.

13. Za dôvodnú nepovažoval okresný súd ani námietku žalovaného, že smernica 2003/88/EHS sa nevzťahuje na príslušníkov hasičského a záchranného zboru, a to s poukazom na výklad pôsobnosti tejto smernice daný SD EÚ v jeho rozhodnutí vo veci C - 397/01 Pfeiffer (53 až 55), v ktorom ustálil, že táto smernica sa vzťahuje aj na hasičov, ak ide o výkon služby v obvyklých podmienkach. Výnimka uvedená v čl. 2 ods. 2 smernice 89/391 EHS bola prijatá len za účelom zabezpečenia riadneho fungovania služieb nevyhnutných na ochranu verejnej bezpečnosti zdravia a poriadku, ak nastane napríklad katastrofa, pre ktoré je typické, že nie je možné rozvrhnúť pracovný čas pre zásahové záchranné tímy.

14. Vo vzťahu k námietke žalovaného, že stanovený limit týždenného pracovného času mal byť počítaný aj pre jednotlivé referenčné obdobia a nielen každých 7 dní, okresný súd poukázal na rozsudok SD , a to C -254/18, z ktorého vyplýva, že čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES nebráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá na účely výpočtu priemerného týždenného pracovného času stanovuje aj v rámci určitých referenčných období, výpočet priemerného pracovného času, ak táto úprava obsahuje mechanizmy, ktoré umožňujú zabezpečiť, že priemerný maximálny pracovný čas v rozsahu 48 hodín bude rešpektovaný počas každého obdobia 6 mesiacov zapadajúceho do rámca dvoch po sebe nasledujúcich pevných referenčných období. Zákon č. 315/2001 Z. z. neupravuje mechanizmy, ktoré by zabezpečili, že priemerný pracovný čas v rozsahu 48 hodín bude rešpektovaný počas stanovených šiestich mesačných referenčných období, a preto pri výbere ročne priemerného pracovného času a jeho prekročení nemožno vychádzať z referenčných období v trvaní 6 mesiacov tak, ako to požadoval žalovaný a je možné vychádzať len z článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES a priemerný pracovný čas počítat len za každé obdobie siedmych dní, vrátane nadčasov.

15. K tvrdeniu žalovaného, že žalobca nevyvinul žiadnu snahu, aby vzniku ujmy predišiel, pretože neoznámil zamestnávateľovi, že odmieta vykonávať služobnú pohotovosť, okresný súd poukázal na ustálenú judikatúru SD EÚ, ktorá takúto požiadavku nepredpokladá a ani z predpisov komunitárneho práva nevyvodzuje.

16. Okresný súd doplnil, že žalobcom žiadanú náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 5.000,-Eur považoval za primeranú len vo výške 2.000,-Eur pri zohľadnení dĺžky doby porušenia práva žalobcu na 48 hodinový pracovný týždeň, keď tento stav trvá nepretržite za obdobie od apríla 2019 do marca 2022, kde podľa vyjadrenia žalobcu aj pred obdobím apríl 2019, aj po období marec 2022 jeho pracovný režim sa nezmenil, a teda stále dochádza k porušeniam práva únie, a zároveň považoval túto sumu za primeranú charakteru následkov porušenia jeho práva, a to skrátenie žalobcovho času na odpočinok, ktorý nebyť tohto porušenia mohol využiť na svoju fyzickú alebo psychickú regeneráciu, tráviť ho s rodinou, a podobne. Pri určení výšky škody súd prihliadal aj na iné rozhodnutia súdov v skutkovo a právne totožných veciach.

17. O nároku na náhradu trov konania žalobcu rozhodol okresný súd v zmysle § 255 ods. 1 CSP, teda podľa pomeru úspechu strán sporu vo veci.

18. Proti tomuto rozsudku a to konkrétne proti výrokom I. a III., teda proti výroku, ktorým okresný súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 2.000,-Eur a zároveň rozhodol o náhrade trov konania, podal žalovaný odvolanie v zákonom stanovenej lehote. Odvolanie žalovaný podal z dôvodov, že považoval rozsudok okresného súdu za nesprávny v zmysle § 365 ods. 1d), f) a h) CSP, teda z dôvodov, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci; súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

19. Prioritne žalovaný namietal právomoc súdu skúmať súlad zák. č. 315/2001 Z. z. so smernicou 2003/88/ES. Podľa žalovaného posudzovanie súladu všeobecne záväzných právnych predpisov platných na území Slovenskej republiky so smernicou Európskej únie nespadá do právomoci okresného súdu, resp. do právomoci iného všeobecného súdu členského štátu Európskej únie. Záver o takomto nesúlade si okresný súd nemohol osvojiť ani ako predbežnú otázku, pretože dôsledky a aplikácia takéhoto konštatovania by presiahli predmet konania, ktorým je len individuálny nárok žalobcu na náhradu škodu, resp. nemajetkovej ujmy. Otázkou právomoci sa okresný súd nezaoberal, napadnutý rozsudok je preto arbitrárny a okresný súd priznal žalobcovi uplatnený nárok bez primeraného odôvodnenia a nedostatočne sa zaoberal jeho námietkami vznesenými v priebehu konania.

20. Následne žalovaný v odvolaní namietal aj svoju pasívnu vecnú legitímáciu v tomto konaní a bol názoru, že žalobca nepreukázal tvrdenú nesprávnu transpozíciu smernice 2003/88/ES do právneho poriadku Slovenskej republiky, konkrétne do zák. č. 315/2001 Z. z.. Žalobca bol preto povinný svoje tvrdenia preukázať, poukázať na konkrétne ustanovenia tohto zákona, ktoré by boli v rozpore so smernicou. Podľa žalovaného totiž žiadne ustanovenie zák. č. 315/2001 Z. z. nie je v rozpore s touto smernicou, pričom okresný súd nevzal do úvahy ani rozdiel medzi prebratím transpozíciou smernice a aplikáciou smernice. Žalobca mal preto preukázať konkrétne pochybenie, ktoré mu spôsobilo škodu, a to porovnaním textu zákona pred prebratím smernice 2003/88/ES a po ňom a až po takomto porovnaní by bolo možné zaoberať sa správnosťou alebo nesprávnosťou prebratia tejto smernice. Len v dôsledku skutočnosti, že zák. č. 315/2001 Z. z. neustanovuje, že služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby je považovaná za súčasť ich služobného času, resp. neobsahuje ustanovenie stanovujúce dĺžku týždenného pracovného času na 48 hodín, nemožno dospieť podľa neho k záveru, že smernica 2003/88/ES bola do tohto zákona prebratá nesprávne. Odmietol, že by mal niesť zodpovednosť za prípadnú nesprávnu aplikáciu smernice 2003/88/ES na pracovnoprávne vzťahy žalobcu u jeho zamestnávateľa. Žalovaný má totiž podľa žalobcu zodpovedať za škodu, ktorá mala vzniknúť nesprávnym prebratím, a nie aplikáciu smernice 2003/88/ES. Žalovaný však nie je zamestnávateľom žalobcu a nie je ani orgánom, ktorý by sa na aplikácii smernice podieľal. Akýkoľvek nárok žalobcu z iného ako žalovaného titulu totiž nie je predmetom tohto súdneho konania preto podľa neho okresný súd nedostatočne zohľadnil rozdiel medzi Slovenskou republikou teda žalovaným a Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, ktoré treba považovať za 2 samostatné subjekty, ktorých postavenie v súdnom konaní ani pracovnoprávných vzťahov nemožno zamieňať. Nie je podľa neho prípustné, aby sa jeho zodpovednosť odvodzovala od individuálneho prístupu inej osoby k pracovnoprávnym vzťahom konkrétneho zamestnanca, preto aj keby okresný súd konštatoval, že aplikácia smernice na služobný pomer žalobcu bola nesprávna, nijako táto skutočnosť nesúvisí s jeho zodpovednosťou za správnosť prebratia smernice do právneho poriadku Slovenskej republiky.

21. Okresný súd podľa žalovaného nesprávne právne posúdil aj pôsobnosť smernice 2003/88/ES, ktorá sa podľa neho na služobný pomer príslušníkov hasičského a záchranného zboru, teda aj na žalobcu, vzhľadom na charakter vykonávaných činností a rozvrh služobného času, nevzťahuje v plnom rozsahu, pretože sa neuplatňuje na odvetvia činnosti, ktoré zahŕňajú určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany. Rozhodnutie Súdného dvora C-429/09 sa podľa neho týka „mestského hasiča“, preto ho nie je možné považovať za smerodajné, nakoľko režim výkonu hasičských činností v takomto zariadení a štruktúre mestských hasičov sú absolútne odlišné od režimu, v akom fungujú príslušníci hasičského a záchranného zboru v Slovenskej republike, ktorého zriaďovateľom je štát a sú im poskytnuté rôzne osobitné výhody od „definitívy“ až po systém sociálneho zabezpečenia. Vzhľadom na uvedené sa príslušné ustanovenia smernice 2003/88/ES, na prípad žalobcu nemôžu aplikovať a preto žalobcovi ani nemohla škoda vzniknúť.

22. Žalovaný sa v odvolaní zaoberal aj otázkou splnenia predpokladov zodpovednosti štátu za náhradu škody jednotlivcovi z dôvodu porušenia práva únie, ktorú podľa jeho názoru okresný súd nesprávne právne posúdil. V tomto smere zdôraznil, že článok smernice 2003/88/ES č. 17 ods. 1 smernice 2003/88/ES umožňuje členským štátom, aby sa odchýlili od uplatňovania tohto článku za predpokladu, že dodržia všeobecnú zásadu ochrany bezpečnosti a zdravia pracovníkov, pričom jedným z dôvodov na neuplatňovanie článku 6 tejto smernice je situácia, keď sa jedná o protipožiarne služby a služby civilnej ochrany, ako je tomu aj v prejednávanej spore. Žalobca však žiadnym spôsobom neosvedčil vznik nároku na náhradu škody a túto spôsobenú škodu žalobca stanovil nejasným spôsobom, že mu mala vzniknúť vykonávaním nariadením služobnej pohotovosti, za ktorú bol však riadne odmeňovaný. Zdôraznil, že v čase služobnej pohotovosti sa od žalobcu nevyžaduje aktívna činnosť, a pokiaľ okresný

súd napriek uvedeným skutočnostiam dospel k záveru, že služobná pohotovosť žalobcu, za ktorú je riadne odmeňovaný, je pracovným časom a má sa započítať do pracovného fondu, táto skutočnosť sama o sebe nie dôvodom na priznanie nároku na náhradu škody. Okresný súd zároveň dostatočne neoveril, či žalobca prejavil primeranú snahu na odvrátenie škody alebo obmedzenie jej rozsahu a či včas využil všetky dostupné prostriedky na právnu ochranu. Aj z uvedeného dôvodu nebolo možné, aby zamestnávateľ včas zamedzil vzniku takejto ujmy alebo aspoň obmedzil rozsah.

23. Pokiaľ ide o formu a spôsob výpočtu náhrady škody, žalovaný v odvolaní poukázal na rozsudok SD EÚ vo veci C-429/09, z ktorého podľa neho vyplýva, že smernica 2003/88/ES neobsahuje nijaké ustanovenie týkajúce sa náhrady škody vzniknutej porušením jej ustanovení, preto vznik škody musí posudzovať vnútroštátny súd podľa zásad o rovnocennosti a efektivity a musí byť nahradená udelením dostatočného náhradného voľna alebo finančným odškodnením, a definovať pravidlá týkajúce sa spôsobu výpočtu tejto náhrady. Vyčítal žalobcovi, že pri výpočte žalovanej sumy vychádzal nielen z počtu hodín nad maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas, ale zo všetkých hodín odpracovanej služobnej pohotovosti, teda aj z tých, ktorými maximálny týždenný pracovný čas prekročený nebol. Taktiež nezohľadnil dovolenku a práceneschopnosť, počas ktorých reálne nebol k dispozícii zamestnávateľovi. Takisto bolo potrebné podľa neho zohľadniť nerovnomerné rozvrhnutie služobného času u hasičov v referenčnom období šiestich mesiacov, s čím sa okresný súd v napadnutom rozsudku nezaoberal. Žalobca v žalobe vychádzal len z priemerných hodnôt odpracovaného týždenného pracovného času, ako aj času odpracovanej pohotovosti, avšak z uvedeného vôbec nevyplýva, či a za aké konkrétne obdobie skutočne dochádzalo k prekročeniu maximálneho limitu pracovného času pri referenčnom období šiestich mesiacov. Dôkazné bremeno v sporovom konaní však zaťažuje žalobcu, ktorý nepreukázal a ani neodôvodnil výšku ujmy a priložené tabuľky k žalobe nemožno považovať za dôkaz, ktorý by preukazoval výšku ujmy.

24. Žalovaný v odvolaní uvádza, že považuje priznanú nemajetkovú ujmu za zjavne neprimeranú, a to aj s porovnaním výšky náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov, ktorých ujma je v porovnaní s údajnou ujmovou žalobcu podľa názoru žalovaného podstatne vyššia. Výška takejto náhrady musí tiež zohľadňovať výšku náhrady priznávanej vnútroštátnymi súdmi v iných prípadoch týkajúcich sa poškodenia dobrej povesti. Pri určovaní výšky náhrady za porušenie osobnostných práv musí byť podľa žalovaného zohľadnená výška náhrady, ktorá je priznávaná za telesné zranenia, alebo ktorá jej priznávaná obetiam násilných činov, pričom náhrada za porušenie iných osobnostných práv by nemala bez existencie závažných a dostatočných dôvodov prevyšovať maximálnu výšku náhrady priznávanej za telesné zranenia alebo násilné trestné činy.

25. Žalovaný taktiež v odvolaní namietal, že okresný súd nezdôvodnil, prečo nebolo pre žalobcu postačujúce zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, respektíve čím bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby, ktorá by odôvodňovala priznanie nemajetkovej ujmy v danej výške. Zároveň namietal, že žalobca nepreukázal v konaní zásah do jeho súkromného a rodinného života, či nepriaznivého zdravotného stavu v príčinnej súvislosti s výkonom povolania v takej miere, ktorá by odôvodňovala výšku priznanej sumy nemajetkovej ujmy. Bolo povinnosťou žalobcu preukázať vznik, ako aj intenzitu zásahu do jeho osobnostných práv, ak takýto zásah na strane žalobcu existuje, keď uvedené riadne preukázané nebolo.

26. Rovnako žalovaný v tomto smere namietal, že žalobca nepreukázal, že by utrpel ujmu, ktorá by v značnej miere znížila jeho dôstojnosť, respektíve vážnosť v spoločnosti. Žaloba tak vôbec nerieši údajný protiprávny stav do budúcnosti, ale naopak vytvára priestor pre opätovné čiastkové žaloby. Žalobca totiž žalobou nechce dosiahnuť zlepšenie či úpravu svojej pracovnej pozície u zamestnávateľa. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok okresného súdu zmenil, žalobu zamietol a priznal mu náhradu trov konania vo výške 100 %.

27. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného navrhol rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdiť a priznať mu náhradu trov odvolacieho konania. K námietke nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného uviedol, že žalovaný ako členský štát EÚ a adresát smernice 2003/88/ES je zodpovedný za prijatie všetkých opatrení legislatívnej aj faktickej povahy s cieľom dosiahnutia účelu smernice. Štát teda zodpovedá za jej správnu transpozíciu, preto je v konaní o náhradu škody spôsobilý nesprávnym prebratím smernice 2003/88/ES do vnútroštátneho právneho poriadku pasívne vecne legitimovaný. Za Slovenskú republiku v súdnom konaní koná Ministerstvo vnútra Slovenskej

republiky ako ústredný orgán štátnej správy pre hasičský a záchranný zbor, preto žalobca nepovažoval námietku nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného za dôvodnú.

28. K tvrdeniam žalovaného, že ak sa hasiči podieľajú aj na civilnej ochrane obyvateľstva potom sa smernica 2003/88/ES na nich nemôže vzťahovať, žalobca vo vyjadrení uviedol, že významom a výkladom článku 2 ods. 2 smernice 89/391/EHS sa zaoberali viaceré rozsudky SD, výklad ktorých je všeobecne záväzný, a s ktorým je tvrdenie žalovaného v nesúlade. Poukázal na príklad C-397/01, C-52/04 a C-518/15. Tieto závery sú podľa žalobcu potvrdené aj samotnou smernicou, ktorá v článku 17 ods. 3 bod iii výslovne uvádza aj protipožiarne služby a služby civilnej ochrany.

29. Žalobca v písomnom vyjadrení k odvolaniu zotrval na názore, že smernica 2003/88/ES nebola správne transponovaná do zákona číslo 315/2001 Z. z., pretože ustanovenia tohto zákona negarantujú 48 hodinovú týždennú pracovnú dobu pre hasičov. Žiadne ustanovenie zákona číslo 315/2001 Z. z. nestanovuje, že služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby je považovaná za súčasť ich týždenného služobného času. Práve tým sa tento zákon odlišuje od § 96 Zákonníka práce, ktorý zohľadňuje smernicu 2003/88/ES a na ňu nadväzujúcu judikatúru SD EÚ. Zákonník práce sa však v otázke právnej kvalifikácie pohotovosti na príslušníkov hasičského a záchranného zboru nevzťahuje (§ 193 zák. č. 315/2001 Z. z.). Naopak z judikatúry SD EÚ vyplýva, že do rozsahu týždenného pracovného času sa započíta aj stav pracovnej pohotovosti na pracovisku, pretože zamestnanec je k dispozícii zamestnávateľovi a pracovnú pohotovosť na pracovisku nemožno považovať za čas odpočinku.

30. Žalobca tiež vo vyjadrení zdôraznil, že vychádzajúc z povahy porušeného práva a okolností, za ktorých k porušeniu došlo, je dôvodný záver, že žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu, ani žaloba na odstránenie trvajúcich následkov nie je namieste vzhľadom na subjekt zodpovednosti za neoprávnený zásah, teda vzhľadom na to, že zodpovedným subjektom je štát. Rovnako neprichádza do úvahy ani morálna satisfakcia, ktorou sa podľa súdnej praxe rozumie predovšetkým ospravedlnenie či odvolanie výrokov a podobne.

Reagoval aj na tvrdenie žalovaného v odvolaní o jeho povinnosti upozorniť svojho zamestnávateľa na porušovanie jeho práv a požiadať ho o náhradu škody, respektíve vyvinúť primerané úsilie na zamedzenie vzniku škody, a v tomto smere poukázal na judikatúru SD EÚ vo veciach C-429/09 a C-445/06. Podľa názoru SD EÚ by bol výkon práv priznaných jednotlivcom priamo uplatniteľnými ustanoveniami práva únie znemožnený alebo nadmerne sťažený, ak by sa od žalobcov ako slabšej strany v pracovnoprávných vzťahoch vyžadovalo najprv uplatniť svoje práva voči zamestnávateľovi.

31. Za neopodstatnenú považoval žalobca vo vyjadrení aj odvoláciu námietku žalovaného vo vzťahu k tomu, že tabuľky priložené k žalobe nemožno považovať za dôkaz. Zdôraznil, že uvedené tabuľky o dochádzkovom systéme SAP týkajúce sa SAP, sú dôkazom a ide o výpis za ten - ktorý mesiac, pričom tento výpis prestal byť plánovaným rozvrhom služobného času hneď po ukončení daného mesiaca, keď nadriadený žalobcu potvrdil do evidencie softvéru SAP skutočne odpracované hodiny žalobcu za daný mesiac bez času služobnej pohotovosti. Údaj o rozdiel medzi plánovaným a skutočne odpracovaným časom, ktorý je uvedený v predloženej výpise za každý mesiac odpracovaný žalobcom, potvrdzuje jeho reálne odpracované hodiny, a to bez času služobnej pohotovosti.

32. Žalobca sa na záver nestotožnil ani s výhradou žalovaného ohľadne neprimeranosti okresným súdom priznanej výšky peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy pri porovnaní výšky náhrad priznávaných obetiam trestných činov, ktorých ujma je v porovnaní s údajnou ujmovou žalobcu podstatne vyššia. V tejto súvislosti poukázal aj na rozhodovaciu prax odvolacieho súdu Krajského súdu v Banskej Bystrici.

33. Žalovaný v odvolacej replike uviedol, že sa v plnom rozsahu pridŕžoval svojho odvolania a všetkých svojich predchádzajúcich vyjadrení a podaní. Na základe uvedeného zotrval na odvolaní a svojej odvolacej argumentácii.

34. Ďalšie vyjadrenia v odvolacom konaní neboli podané.

35. Krajský súd ako súd odvolací v zmysle § 34 ods. 1 CSP prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania z dôvodu, že zákonné podmienky pre jeho nariadenie podľa § 385 ods. 1 CSP neboli naplnené. Odvolací súd viazaný odvolacími dôvodmi v zmysle § 380 ods. 1 CSP a rešpektujúc rozsah odvolania žalovaného súlade s § 375 CSP dospel k názoru, že rozsudok okresného súdu vo výroku,

ktorým uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 2.000,- Eur (výrok I.) a vo výroku o náhrade trov konania (výrok III.) je rozhodnutie vecne správne.

36. Podľa § 387 ods. 1, 2 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

37. Aplikujúc ustanovenie § 387 ods. 1, 2 CSP odvolací súd potvrdil rozsudok okresného súdu v odvolaní napadnutom rozsahu, zároveň konštatuje správnosť jeho dôvodov vo veci samej a na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia uvádza nasledovné:

38. Predmetom konania bol nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy za prekročenie maximálneho limitu týždenného pracovného času určeného článkom 6 písm. b) smernice 2003/88/ES v období od apríla 2019 do marca roku 2022 v dôsledku jej nesprávnej transpozície do zákona číslo 315/2001 Z. z..

39. Okresný súd mal právomoc na prejednanie tohto sporu, keď podľa § 3 ods. 1 CSP súdy prejednávajú a rozhodujú o súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány. Spor o náhradu škody spôsobenej jednotlivcovi porušením práva únie v dôsledku nesprávneho prebratia (transpozície) smernice do vnútroštátneho právneho poriadku možno zaradiť medzi súkromnoprávne spory. Skutočnosť, že žalovaný v tomto spore je štát je bez právneho významu. Účastníkom občianskoprávných vzťahov môže byť aj štát a v takom prípade je podľa § 21 Občianskeho zákonníka právnickou osobou. Z judikatúry SD EÚ jednoznačne vyplýva, že spory o náhradu škody spôsobenej porušením práva únie medzi jednotlivcom a štátom majú rozhodovať príslušné vnútroštátne súdy.

40. Ak jedným z predpokladov zodpovednosti žalovaného za škodu žalobcovi spôsobenú porušením práva Únie je „dostatočne závažné porušenie právnej normy Únie, ktorej cieľom je priznanie práv jednotlivcom“, súd prvej inštancie bol v rámci svojej právomoci v prejednávanom spore oprávnený a povinný skúmať, či zo strany žalovaného došlo k tvrdenému porušeniu práva Únie pri preberaní smernice 2003/88/ES do právneho poriadku Slovenskej republiky (zákona č. 315/2001 Z. z.), to znamená skúmať, či zákon č. 315/2001 Z. z. zodpovedá cieľom článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES. Bez posúdenia tejto otázky by nebolo možné rozhodnúť prejednávaný spor. Žalovaný nedôvodne vytýkal v odvolaní chýbajúcu právomoc súdu posudzovať súlad zákona č. 315/2001 Z. z. so smernicou 2003/88/ES.

41. Žalobca v konaní preukazuje svoju príslušnosť k Hasičskému a záchrannému zboru s miestom výkonu služby v Rimavskej Sobotě a okolí výpisom plánu služieb z dochádzkového systému SAP za obdobie 04/2019 až 03/2022, v ktorom sú evidované hodiny služobnej činnosti, služba nadčas, dovolenka, náhradné voľno, návšteva lekára, v ktorom sa vykazujú 24 hodinové služby, pod čím je podľa žaloby potrebné rozumieť 17 hodinovú pracovnú zmenu a 7 hodinová pohotovosť, súčtom 24 hodín sústavne strávených v práci. Žalovaný žalobcom predložený výkaz o pracovnej činnosti nespochybňoval, preto tvrdenia žalobcu o rozsahu jeho prítomnosti v práci za žalované obdobie považuje odvolací súd podľa § 151 ods. 1 CSP za nesporné skutkové tvrdenia. Výkazom o služobnej činnosti (tabuľkami) žalobca preukazuje, že v období od apríla 2019 do marca 2022 bolo porušované jeho právo na 48 hodinový týždenný pracovný čas vyplývajúci z článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES, právo na primeraný odpočinok po práci, za čo požaduje od Slovenskej republiky ako členského štátu Európskej únie nahradiť nemajetkovú ujmu vo forme finančného plnenia. I keď žalovaný žalobcom predložený plán vykonaných služieb príslušníkmi Hasičského a záchranného zboru na Hasičskej stanici v Rimavskej Sobotě v priebehu konania pred súdom prvej inštancie nerozporoval, v odvolaní už tvrdí, že nebolo preukázané prekročenie limitu 48 hodinového priemerného týždenného pracovného času podľa smernice 2003/88/ES. Žalobca predložil súdu prvej inštancie výkaz o jeho služobnej (pracovnej) činnosti za obdobie od 04/2019 do 03/2022 s podrobným rozpisom vykonaných služieb, odpracovaných hodín služobnej pohotovosti, práce nadčas, čerpania dovolenky a náhradného voľna, z ktorého vyplýva, že priemerný týždenný pracovný čas určený smernicou 2003/88/ES na 48 hodín týždenne bol v tom ktorom mesiaci pravidelne prekračovaný. Ide o záznamy z dochádzkového systému používaného zamestnávateľom žalobcu, ktorých hodnovernosť účinným spôsobom spochybnená nebola. Okresný súd posúdil nárok žalobcu podľa ustanovení zákona o Hasičskom a záchrannom zbere, smernice

2003/88/ES, smernice 89/391/EHS a poukázal na judikatúru SD EÚ k výkladu pojmu pracovný čas, čas odpočinku, pohotovostná služba na pracovisku a aplikačný rozsah smerníc.

42. Zo skutkových zistení okresného súdu vyplýva, že žalobca ako príslušník Hasičského a záchranného zboru v služobnom pomere v rozhodnom období apríl 2019 až marec 2022 mal služobný čas rozvrhnutý nerovnomerne tak, že týždenný pracovný čas sa skladal zo 17 hodinových pracovných zmien výkonu služby, po ktorých nasledovala 7 hodinová služobná pohotovosť na pracovisku, t. j. v rámci jednej zmeny strávil žalobca na pracovisku sústavne minimálne 24 hodín. Výkon služobnej pohotovosti bol rozdelený na aktívnu časť služobnej pohotovosti, ktorá bola odmeňovaná ako nadčasová práca a jej trvanie sa započítavalo do fondu odpracovaného času a neaktívnu časť služobnej pohotovosti, ktorá sa do fondu pracovného času nezapočítavala.

43. Okresný súd dospel k správne mu záveru, že cieľ článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES (t.j. neprekročenie priemerného týždenného pracovného času pracovníka v rozsahu 48 hodín vrátane nadčasov) nebol v prípade zákona č. 315/2001 Z. z. dosiahnutý (naplnený). Vo všeobecnosti platí, že smernica ako špecifický prameň práva Únie vyžaduje od členských štátov, aby dosiahli cieľ sledovaný smernicou prijatím transpozičných opatrení vo svojom právnom poriadku. Na tento účel musia byť ustanovenia smernice prebraté tak, aby bola ich záväznosť nespochybniteľná, aby sa zachovala ich konkrétnosť, presnosť a jasnosť a aby sa prebratím smernice do vnútroštátneho práva dosiahol stav, ktorý je v súlade s účelom sledovaným smernicou a zaručuje jej úplnú účinnosť v členskom štáte.

Z hľadiska prejednávaného sporu článok 6 písm. b) smernice 2003/88/ES jednoznačne stanovuje, že priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín; žalovaný prebral smernicu 2003/88/ES do zákona č. 315/2001 Z. z. Podľa § 85 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z., služobný čas príslušníka je časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu.

44. Podľa § 85 ods. 2 prvá veta zákona č. 315/2001 Z. z., služobný čas príslušníka je 40 hodín týždenne. Podľa § 86 ods. 1 a 2 zákona č. 315/2001 Z. z., služobný čas príslušníkov môže byť rozvrhnutý nerovnomerne. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov. Pri nerovnomernom rozvrhnutí nesmie byť dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín. Celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni. Podľa § 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z., služobný úrad určuje príslušníkovi služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa § 86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času. Z uvedených ustanovení zákona č. 315/2001 Z. z. vyplýva, že zákon oddeľuje jednak vykonávanie štátnej služby príslušníka Hasičského a záchranného zboru v rámci služobného času ako aj vykonávanie štátnej služby príslušníka Hasičského a záchranného zboru v rámci určenej služobnej pohotovosti, pretože služobná pohotovosť príslušníka Hasičského a záchranného zboru bezprostredne nadväzuje na jeho služobný čas. Výsledkom uvedenej úpravy je záver, že hoci v oboch prípadoch ide o výkon štátnej služby, služobná pohotovosť sa nezapočítava do služobného času príslušníka Hasičského a záchranného zboru. Smernica 2003/88/ES v článku 2 ods. 1 a 2 ustanovuje, že pracovný čas predstavuje akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi predpismi a (alebo) praxou a čas odpočinku je akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom. Z uvedeného vyplýva, že čas určenej služobnej pohotovosti príslušníka Hasičského a záchranného zboru má byť súčasťou služobného času, pretože nejde o čas odpočinku. Zákon č. 315/2001 Z. z. tak jednoznačne v rozpore so smernicou 2003/88/ES zo služobného (pracovného) času príslušníka Hasičského a záchranného zboru vyčleňuje čas určenej služobnej pohotovosti. Smernica 2003/88/ES pritom neumožňuje, aby členské štáty ponechali v platnosti alebo prijali inú definíciu pojmu „pracovný čas“, ako je definícia uvedená v smernici. Posudzované ustanovenia § 85 ods. 1 a 2, § 86 ods. 1 a 2 a § 92 ods. 1 boli prakticky v totožnom znení súčasťou zákona č. 315/2001 Z. z. už v pôvodne prijatom znení účinnom od 01.04.2002. Po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie dňa 01.05.2004 došlo k zmene uvedených ustanovení zákonom č. 82/2009 Z. z. s účinnosťou od 01.04.2009, kedy sa v ustanovení § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. zakotvilo, že nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie štyroch mesiacov (z pôvodného rozvrhnutia na obdobie celého kalendárneho roka) a v ustanovení § 92 zákona č. 315/2001 Z. z. sa rozčlenil výkon služobnej pohotovosti na služobnú pohotovosť, ktorá bezprostredne nadväzuje na služobný čas (§ 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z.) a služobnú pohotovosť mimo rozvrhnutia

služobného času (§ 92 ods. 2 zákona č. 315/2001 Z. z.). Podľa dôvodovej správy k zákonu č. 82/2009 Z. z. dôvodom úpravy malo byť zosúladenie s právom Únie. K ďalšej zmene uvedených ustanovení došlo zákonom č. 400/2011 Z. z. s účinnosťou od 01.01.2012, kedy sa v ustanovení § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. zakotvilo, že nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov (z dôvodovej správy k zákonu č. 400/2011 Z. z. nevyplýva dôvod tejto zmeny). Z toho vyplýva záver, že žalovaný v rámci preberania smernice 2003/88/ES po vstupe do Európskej únie nezohľadnil skutočnosť, že pracovná (služobná) pohotovosť predstavuje pracovný (služobný) čas pracovníka. Neobstojí preto tvrdenie žalovaného, že nebolo preukázané nesprávne prebratie (transpozícia) smernice 2003/88/ES, resp. že žiadne ustanovenie zákona č. 315/2001 Z. z. nie je v rozpore so smernicou 2003/88/ES.

45. Ako nedôvodnú vyhodnotil odvolací súd aj argumentáciu žalovaného, v rámci ktorej poukazoval na rozdiel medzi prebratím smernice 2003/88/ES na jednej strane a aplikáciou smernice 2003/88/ES na strane druhej s tým, že sa na aplikácii smernice 2003/88/ES nepodieľa. Odvolací súd sa stotožnil so záverom okresného súdu o nesprávnom prebratí smernice 2003/88/ES do právneho poriadku Slovenskej republiky. Skutočnosť, že žalovaný sa priamo nepodieľa na aplikácii smernice 2003/88/ES, resp. zákona č. 315/2001 Z. z. vo vzťahu k žalobcovi, je podľa odvolacieho súdu z hľadiska prejednávaneho sporu bez právneho významu. Podľa článku 29 smernice 2003/88/ES táto smernica je adresovaná členským štátom. Žalovaný ako členský štát a adresát smernice 2003/88/ES po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie je zodpovedný za prijatie všetkých opatrení legislatívnej aj faktickej povahy s cieľom dosiahnutia účelu smernice. V prípade nesplnenia tejto povinnosti je štát (žalovaný) zodpovedný aj za nesprávnu aplikáciu smernice 2003/88/ES, pokiaľ k nesprávnej aplikácii smernice došlo v dôsledku jej nesprávneho prebratia do právneho poriadku. Nakoľko smernica 2003/88/ES je určená žalovanému (štátu), ktorý zodpovedá za jej správne prebratie, v konaní o náhradu škody spôsobenej nesprávnym prebratím smernice 2003/88/ES do právneho poriadku je pasívne vecne legitimovaná žalovaný (štát). Odvolací súd vzhľadom na vyššie uvedené uzatvára, že námietka žalovaného o nedostatku jeho pasívnej vecnej legitimácie nie je dôvodná.

46. Okresný súd dospel k správne mu záveru, že smernica 2003/88/ES sa vzťahuje aj na žalobcu ako príslušníka Hasičského a záchranného zboru. Žalovaný nedôvodne namietala, že v prípade žalobcu nejde o mestského hasiča (ako vo veci C-429/09), resp. že smernica 2003/88/ES sa na žalobcu nevzťahuje v plnom rozsahu, pretože to neumožňuje charakter vykonávaných činností a rozvrh služobného času (činnosť žalobcu patrí medzi odvetvia a činnosti, ktoré zahŕňajú určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany). Súd je povinný plne uplatňovať výklad práva Únie, ktorý podal SD EÚ (rozsudok C-261/21 zo dňa 07.07.2022). Obrana žalovaného je založená na všeobecnej polemike so závermi súdu prvej inštancie bez dopadu na závažnosť rozhodnutí súdneho dvora, od ktorých niet dôvod (ani možnosť) sa odchýliť vzhľadom na obdobné skutkové okolnosti prípadu. Súdny dvor rozhodol, že článok 6 písm. b) smernice 2003/88/ES má priamy účinok, teda priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu uplatniť priamo v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Súdny dvor tiež rozhodol, že smernica 2003/88/ES sa má uplatniť na činnosti hasičského zboru, aj keď sú vykonávané zásahovými silami v teréne a nezáleží na tom, či sú zamerané na boj proti požiarom alebo na poskytnutie pomoci iným osobám, ak sú vykonávané za obvyklých podmienok v súlade s poslaním im zvereným a to aj vtedy, keď zásahy, ku ktorým môžu tieto činnosti viesť, sú svojím charakterom nepredvídateľné a môžu vystaviť pracovníkov určitým rizikám. Na účely smernice 2003/88/ES nemôže byť pojem pracovníka vykladaný rôzne podľa vnútroštátnych právnych predpisov, ale má autonómny význam vlastný právu Únie, keď za pracovníka sa považuje každý, kto vykonáva skutočné a konkrétne činnosti pre zamestnávateľa a právna povaha pracovnoprávneho vzťahu z hľadiska vnútroštátneho práva nemôže mať nijaký dosah na postavenie pracovníka v zmysle práva Únie. Skutočnosť, či je niekto podľa vnútroštátneho práva profesionálny alebo dobrovoľný hasič nie je relevantná na účely charakteristiky pracovníka, na ktorého sa vzťahujú ustanovenia smernice 2003/88/ES (C-397/01 až C-403/01, body 52 a 55, C-429/09, bod 27 až 30, C-518/15). Vzhľadom na uvedené je nedôvodná odvolacia námietka žalovaného o tom, že smernica 2003/88/ES sa nevzťahuje na žalobcu ako príslušníka Hasičského a záchranného zboru a bez právneho významu je aj fakt, či takýto príslušník plní svoje úlohy v pracovnom (služobnom) pomere ako hasič dobrovoľný, mestský alebo štátny. Článok 6 písm. b) smernice 2003/88/ES predstavuje v rozsahu, v akom ukladá členským štátom maximálnu hranicu priemerného týždenného pracovného času, ktorá musí byť ako minimálna požiadavka priznaná každému pracovníkovi, dôležité pravidlo sociálneho práva Únie, ktoré nemožno podrobiť akejkoľvek podmienke alebo akémukoľvek obmedzeniu, a ktoré jednotlivcom priznáva práva, ktorých sa môžu dovolávať priamo pred vnútroštátnymi súdmi

(C-429/09 body 33 až 35). Členské štáty nemôžu jednostranne určiť rozsah pôsobnosti článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES tak, aby uplatnenie z neho plynúceho nároku viazali na nejakú podmienku alebo ho určitým spôsobom obmedzovali (C-397/01 bod 99, C-429/09 body 35 a 52). Súdny dvor tiež opakovane judikoval, že čas pracovnej pohotovosti na pracovisku je potrebné v celom rozsahu zahrnúť do výpočtu maximálneho denného alebo týždenného pracovného času (C-397/01, bod 95) a konštatoval, že pracovná pohotovosť vykonávaná pracovníkom v režime fyzickej prítomnosti v zariadení zamestnávateľa sa považuje ako celok za pracovný čas nezávisle od toho, akú prácu skutočne pracovník vykonáva (C-437/05, bod 27). Osobitne v prípade hasičov súdny dvor potvrdil, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu pracovný čas a nesmie prekročiť maximálny týždenný pracovný čas ustanovený smernicou 2003/88/ES (C-429/09, C-52/04). Nakoľko žalobca musí byť počas výkonu služobnej pohotovosti k dispozícii zamestnávateľovi na pracovisku, celý čas služobnej pohotovosti je potrebné započítať do pracovného času žalobcu. Bez vplyvu na porušenie článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES je preto aj skutočnosť, že za pracovnú pohotovosť je žalobcovi vyplácaná náhrada (§ 122 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z.). Záver, že čas služobnej pohotovosti žalobcu je potrebné započítať do jeho pracovného času vyplýva aj z aktuálnej judikatúry SD, podľa ktorej, ak povaha a rozsah povinností a režim zodpovednosti, ktorý sa vzťahuje na pracovníka vyžadujú jeho fyzickú prítomnosť na mieste výkonu práce, resp. povinnosť byť pre svojho zamestnávateľa k dispozícii a obmedzenia uložené tomuto pracovníkovi počas doby pohotovosti sú takej povahy, že objektívne a veľmi významne ovplyvňujú možnosť tohto pracovníka slobodne nakladať v tejto dobe s časom, v rámci ktorého sa od neho výkon práce nepožaduje a venovať tento čas svojim vlastným záujmom, predstavuje táto doba služobnej pohotovosti pracovný čas pracovníka (pozri rozsudky C-214/20 zo dňa 11.11.2021, C-580/19 zo dňa 09.03.2021, C-107/19 zo dňa 09.09.2021 a C-344/19 zo dňa 09.03.2021). Tento záver sa vzhľadom na skutkové okolnosti prejednávaného sporu plne vzťahuje aj na žalobcu. Odvolací súd zhodne so žalobcom osobitne poukazuje na záver uvedený v uznesení súdneho dvora C-52/04, podľa ktorého jediným cieľom výnimky, ktorá je uvedená v článku 2 ods. 2 prvom odseku Smernice 89/391/EHS, na ktorú žalovaný poukazuje, bolo zabezpečenie riadnej činnosti služieb nevyhnutných na účely ochrany bezpečnosti, zdravia, ako aj verejného poriadku v prípade závažných a svojim rozsahom mimoriadnych okolností (napríklad v prípade katastrofy), pre ktoré je charakteristická najmä tá skutočnosť, že môžu pracovníkov vystaviť rizikám, ktoré nie sú zanedbateľné, pokiaľ ide o ich bezpečnosť a/alebo zdravie a ktoré, vzhľadom na ich povahu nie je možné zohľadniť pri rozvrhu pracovného (služobného) času zásahových a bezpečnostných zložiek. V konaní pritom žiadnou zo strán sporu nebolo tvrdené a preukázané, že by v rozhodnom období (neaktívna) časť určenej služobnej pohotovosti zahŕňala výkon takejto činnosti. Nesprávny je názor žalovaného, že článok 17 ods. 1 smernice 2003/88/ES umožňuje odklon od článku 6 smernice 2003/88/ES v prípade príslušníkov Hasičského a záchranného zboru; tento článok sa na príslušníkov Hasičského a záchranného zboru nevzťahuje. Vzťahuje sa len na a/ vrcholových riadiacich pracovníkov alebo iných osôb s právomocou nezávislého rozhodovania, b/ rodinných pracovníkov alebo c/ pracovníkov slúžiacich náboženské obrady v kostoloch a náboženských spoločenstvách. Pracovníkov protipožiarnej služby a služby civilnej ochrany, na ktorých poukazuje žalovaný v podanom odvolaní, sa týka článok 17 ods. 3 smernice 2003/88/ES, ktorý však na druhej strane neumožňuje odklon od článku 6 smernice 2003/88/ES (len odklon od článkov 3, 4, 5, 8 a 16 smernice 2003/88/ES).

47. Správny je aj záver okresného súdu o zodpovednosti žalovaného za škodu spôsobenú žalobcovi porušením jeho práva vyplývajúceho z noriem Únie. Okresný súd správne uviedol, že tieto predpoklady vyplývajú z judikatúry súdneho dvora, ktorú v odôvodnení napadnutého rozsudku citoval. Podľa judikatúry súdneho dvora štát zodpovedá jednotlivcovi za škodu spôsobenú porušením práva Únie, ak: a) porušená norma práva Únie priznáva právo fyzickým osobám alebo právnickým osobám alebo zakladá povinnosti pre členský štát, b) porušenie práva Únie je dostatočne závažné a c) medzi porušením práva Únie členským štátom a vznikom škody jednotlivca existuje príčinná súvislosť s tým, že o výške náhrady škody vždy rozhoduje vnútroštátny súd. Aj podľa odvolacieho súdu boli predpoklady zodpovednosti žalovaného za škodu spôsobenú žalobcovi v dôsledku porušenia práva Únie splnené, pretože článok 6 písm. b) smernice 2003/88/ES priznáva pracovníkom právo na priemerný týždenný pracovný čas vrátane nadčasov v rozsahu 48 hodín. Uvedené ustanovenie smernice 2003/88/ES má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Ako bolo uvedené vyššie, ustanovenie článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES nebolo do právneho poriadku Slovenskej republiky prebraté správne, pretože slovenský právny poriadok umožňuje, aby priemerný týždenný pracovný čas žalobcu vrátane nadčasov presiahol 48 hodín. Na záver o porušení článku 6

písm. b) smernice 2003/88/ES nemá vplyv ani skutočnosť, že žalovaný v zmysle článku 16 písm. b) smernice 2003/88/ES v spojení s článkom 17 ods. 3 písm. b) bod iii) smernice 2003/88/ES uplatnil na výpočet priemerného pracovného času žalobcu referenčné obdobie 6 mesiacov (§ 86 ods. 1 druhá veta zákona č. 315/2001 Z. z.), pretože podľa výsledkov dokazovania v rozhodnom žalovanom období žalobcov priemerný týždenný služobný čas presiahol hranicu 48 hodín v rámci daného referenčného obdobia. Porušenie článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES vo vzťahu k žalobcovi je dostatočne závažné, pretože ide o porušenie jasnej a konkrétnej normy Únie, ktorá pokiaľ ide o hornú hranicu priemerného týždenného pracovného času neponecháva členským štátom priestor na voľnú úvahu a súčasne ide o porušenie práva Únie, ktoré je v zjavnom rozpore s judikatúrou súdneho dvora (napr. C-429/09).

48. V príčinnej súvislosti s porušením práva Únie zo strany žalovaného došlo u žalobcu k vzniku škody (nemajetkovej ujmy) v dôsledku zásahu do jeho práva na ochranu zdravia (článok 40 Ústavy Slovenskej republiky), pretože účelom stanovenia maximálneho týždenného pracovného času bolo podľa odôvodnenia smernice 2003/88/ES zabezpečenie potreby odpočinku, aby pracovník (žalobca) v dôsledku vyčerpania alebo iného nepravidelného rozvrhnutia práce nespôsobil úraz sebe ani spolupracovníkom alebo iným osobám a aby si krátkodobo alebo dlhodobo nepoškodil zdravie a súčasne v dôsledku zásahu do práva žalobcu na súkromie a rodinný život (článok 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky), pretože musel reálne odpracovať viac, ako bol povinný v zmysle smernice 2003/88/ES, na úkor svojich blízkych musel tráviť čas v práci a prichádzal o čas, ktorý by chcel a mohol venovať svojim najbližším, rodine, priateľom, záľubám, resp. iným aktivitám, ktoré nesúvisia s jeho pracovným zaradením.

49. V rozpore s judikatúrou SD EÚ je odvolacia argumentácia žalovaného, že medzi porušením práva Únie a vznikom škody žalobcu nie je príčinná súvislosť, keď žalobca neupozornil svojho zamestnávateľa na porušovanie jeho práv a nepožiadal ho o náhradu škody (t.j. nevyvinul primerané úsilie na zamedzenie vzniku škody). Na postavenie žalobcu ako príslušníka Hasičského a záchranného zboru sa vzťahuje judikatúra SD EÚ (C-429/09 a C-445/06), z ktorej vyplýva, že by bolo v rozpore so zásadou efektivity uložiť poškodeným osobám povinnosť systematicky využívať všetky právne prostriedky, ktoré sú im k dispozícii, keď by to spôsobilo nadmerné ťažkosti alebo by to od nich nebolo možné rozumne vyžadovať. Podľa názoru SD EÚ by bol výkon práv priznaných jednotlivcom priamo uplatniteľnými ustanoveniami práva Únie znemožnený alebo nadmerne sťažený, ak by sa od žalobcov ako slabšej strany v pracovnoprávných vzťahoch vyžadovalo najprv uplatniť svoje práva voči zamestnávateľovi. Znamenalo by to aj spochybnenie práva na náhradu škody, ktoré má základ v právnom poriadku Únie a povinnosti členských štátov zabezpečiť jeho dodržiavanie. Článok 6 písm. b) smernice 2003/88/ES teda nevyžaduje, aby dotknutí pracovníci požiadali svojho zamestnávateľa o dodržiavanie minimálnych požiadaviek upravených týmto ustanovením. Predpoklady zodpovednosti žalovaného za škodu vzniknutú žalobcovi boli splnené.

50. Žalobca sa v tomto konaní domáhal zaplata náhrady nemajetkovej ujmy v sume 5 000,- €, ktorá mu mala vzniknúť v dôsledku výkonu služby v rozsahu priemerného týždenného služobného času presahujúceho limit stanovený v článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES v období od apríla 2019 do marca 2022. Súd prvej inštancie žalobe žalobcu čiastočne vyhovel, keď žalobu žalobcu vyhodnotil ako dôvodnú čo do základu a výšky v rozsahu 2 000,- € a vo zvyšku žalobu zamietol. Odvolací súd nesúhlasí s názorom žalovaného, že v skutočnosti sa pod týmto nárokom skrýva mzdomý nárok, pretože o uplatnenie mzdomého nároku by išlo v prípade, ak by ho žalobca odvodzoval z konkrétnych ustanovení zákona č. 315/2001 Z.z., alebo z ustanovení smernice, či iných právnych aktov Únie, podľa ktorých by na takýto mzdomý nárok mal právo a práve v takom prípade by žalovaným musel byť jeho zamestnávateľ a nie štát.

51. Smernica 2003/88/ES neobsahuje žiadne ustanovenia o práve na náhradu škody v prípade jej porušenia. Náhrada škody spôsobená jednotlivcovi porušením práva Únie musí byť primeraná vzniknutej škode, aby mohla zabezpečiť skutočnú ochranu jeho práv. Je na vnútroštátnom práve členských štátov, aby pri dodržaní zásad rovnocennosti a efektivity štáty určili, či sa náhrada škody musí poskytnúť vo forme udelenia dodatočného náhradného voľna alebo vo forme finančného odškodnenia a jednak definovali pravidlá týkajúce sa spôsobu výpočtu tejto náhrady. Ani právny poriadok Slovenskej republiky nemá výslovnú úpravu ohľadne práva jednotlivca na náhradu škody proti štátu spôsobenej porušením práva Únie. Takúto právnu úpravu neobsahuje ani zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu

spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Súd prvej inštancie správne ustálil, že vzhľadom na zistený skutkový stav má ujma žalobcu najbližšie k zásahu do osobnosti žalobcu (analogia podľa § 11 až § 13 Občianskeho zákonníka). Žalovaný nesprávne namieta, že žalobca nepreukázal spôsobenú ujmu, pretože z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalobca v rozpore s článkom 6 písm. b) smernice 2003/88/ES v žalovanom období od februára 2019 do marca 2022 odpracoval v priemere viac ako 48 hodín týždenne. Žalobca na preukázanie svojho tvrdenia o počte odpracovaných hodín predložil doklady od svojho zamestnávateľa, ktoré žalovaný žiadnym spôsobom v konaní pred súdom prvej inštancie nespochybnil a nenavrhol vykonať žiadne dokazovanie.

52. Zásah do osobnosti žalobcu spôsobený tým, že žalobca v rozhodnom období pracoval priemerne viac ako 48 hodín týždenne (a súčasne viac ako 40 hodín týždenne podľa § 85 ods. 2 veta prvá zákona č. 315/2001 Z. z.) v konaní pred súdom prvej inštancie preukázaný bol. Žalobca nielenže pracoval nad maximálne prípustný rozsah týždenného pracovného času, ale v rozpore s článkom 6 písm. b) smernice 2003/88/ES v spojení s článkom 2 bod 1 smernice 2003/88/ES mu odpracované hodiny určenej služobnej pohotovosti neboli započítané do odpracovaného času.

53. Odvolací súd nesúhlasí ani s námietkou žalovaného, že neboli splnené podmienky pre uplatnenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého možno žiadať peňažné odškodnenie len vtedy, ak nie je postačujúce zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka a neoprávneným zásahom bola v značnej miere znížená dôstojnosť, resp. vážnosť žalobcu v spoločnosti. So zreteľom na povahu osobnostného práva, ktoré bolo v danom prípade porušené (právo na ochranu zdravia a právo na súkromie) a jeho okolnosti nemožno podľa odvolacieho súdu podmieňovať možnosť uplatnenia peňažnej satisfakcie požadovaním následku, ktorým je zníženie dôstojnosti, resp. vážnosti žalobcu v spoločnosti. Občianskoprávne prostriedky ochrany osobnosti uvedené v § 13 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka sú uvedené len príkladmo, právna úprava nevylučuje, aby fyzická osoba použila aj iné prostriedky ochrany. Z ustanovenia § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva, že fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov, aby boli odstránené následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie, pričom týmto zadosťučinením sa rozumie morálna satisfakcia. Peňažná satisfakcia prichádza do úvahy tam, kde by sa satisfakcia podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka nejavila ako postačujúca. Vychádzajúc z povahy porušeného práva a okolností, za ktorých k porušeniu došlo (t.j. žalovaný ako členský štát Únie neprijal opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času podľa článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES) je dôvodný záver, že žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu ani žaloba na odstránenie trvajúcich následkov nie je na mieste vzhľadom na subjekt zodpovednosti za neoprávnený zásah (štát). Rovnako neprichádza do úvahy ani morálna satisfakcia, ktorou sa podľa súdnej praxe rozumie predovšetkým ospravedlnenie, odvolanie výrokov a podobne. Aj z formulácie § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka vyplýva, že zníženie dôstojnosti a vážnosti fyzickej osoby v spoločnosti je len príkladom, kedy fyzickej osobe môže vzniknúť právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

54. Neobstojí ani argumentácia žalovaného, že pokiaľ nie je nariadený služobný zásah, môže žalobca počas služobnej pohotovosti odpočívať alebo sa venovať inej činnosti, má vymedzený priestor na odpočinok (spánok) a nevyžaduje sa jeho aktívna činnosť, nemusí byť bdely a aktívny počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti, pretože žalobca vykonáva službu na mieste určenom zamestnávateľom (služobný úrad), musí tam byť fyzicky prítomný a bez ohľadu na to, že nemusí byť „aktívny“ počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti a že má vytvorené podmienky na oddych, resp. spánok, musí byť plne k dispozícii a pripravený okamžite plniť svoje povinnosti. Je oddelený od svojho vlastného sociálneho súkromného prostredia a rodinných a spoločenských väzieb a jeho možnosť organizovať si svoj súkromný čas a program, venovať sa svojim vlastným potrebám, je prakticky vylúčená. Právo na odpočinok žalobcu bolo permanentne niekoľko rokov porušované napriek tomu, že žalobca plní v spoločnosti veľmi zodpovedné úlohy a preto bolo dôležité, aby mal možnosť si po práci odpočinúť. Z tohto dôvodu považuje odvolací súd prisúdenú náhradu nemajetkovej ujmy za primeranú. Služobný čas žalobcu mal byť rozvrhnutý tak, aby nedochádzalo k porušovaniu jeho práv vyplývajúcich zo smernice 2003/88/ES.

55. K porušeniu práv žalobcu pritom dochádzalo práve výkonom služobnej pohotovosti. Nemajetkovú ujmu nie je ani podľa názoru odvolacieho súdu možné nahradiť inak z dôvodu, že uplynutý čas žalobcovi vrátiť možné nie je a nemôže ho stráviť inak. Vzhľadom na špecifickosť zásahu do osobnosti žalobcu

v dôsledku porušenia práva Únie a trvanie zásahu nie je dobre možné porovnanie s inými obdobnými prípadmi zásahov ako to namietal žalovaný v podanom odvolaní (v prípade zásahov do osobnosti neoprávnenou kritikou, resp. usmrtením člena rodiny ide o rozdielne skutkové okolnosti). Prisúdená náhrada nemajetkovej ujmy neprevyšuje ani náhrady priznávané v týchto prípadoch, resp. obetiam trestných činov.

56. Tvrdenie žalovaného, že rozsudok okresného súdu je arbitrárny, nedostatočne odôvodnený v niektorých otázkach spadá pod odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. d) CSP. Odvolací súd má za to, že ani tento odvolací dôvod nebol uplatnený dôvodne, rozsudok súdu prvej inštancie je dostatočne a zrozumiteľne odôvodnený, dáva odpovede na všetky podstatné otázky ohľadne základu uplatneného nároku a jeho výšky.

57. Odvolací súd vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného okresným súdom v súlade s § 383 CSP a odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie po vyhodnotení odvolania žalovaného ako nedôvodného rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil v I. výroku vo veci samej o čiastočnom vyhovení žalobe.

58. Ako vecne správny odvolací súd potvrdil aj III. výrok okresného súdu o nároku žalobcu na náhradu trov prvoinštančného konania, nakoľko zodpovedal výsledku konania. Žalobca mal v tomto spore plný úspech, pretože základ nároku bol daný a len výška plnenia (nemajetkovej ujmy) závisela od úvahy súdu. Zamietnutie žaloby žalobcu v prevyšujúcej časti preto nemalo vplyv na plný úspech žalobcu v spore. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na uznesenie Ústavného súdu SR č. k. I. ÚS 56/2017 - 12 zo dňa 08.02.2017, podľa ktorého aj keď CSP nemá obsahovo podobné ustanovenie ustanoveniu § 142 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, ani nová právna úprava nevyklučuje osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu trov v prípadoch, keď výška plnenia závisela od znaleckého posudku alebo úvahy súdu, a to z hľadiska výsledku v zásade zhodne ako podľa doterajšej úpravy. Súd prvej inštancie preto správne prisúdil žalobcovi aj nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% z prisúdenej sumy.

59. O nároku žalobcu na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP a žalobcovi úspešnému v odvolacom konaní v plnom rozsahu priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanému v rozsahu 100 %. Z dôvodu vykonateľnosti rozhodnutia o trovách konania formuloval odvolací súd výrok o nároku na náhradu trov odvolacieho konania do povinnosti ich náhrady (porovnaj napríklad uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/222/2016 zo dňa 23.03.2017, sp. zn. 6Cdo/57/2017 zo dňa 30.05.2017, sp. zn. 6Cdo/196/2016 zo dňa 22.06.2017 a sp. zn. 7Cdo/123/2016 zo dňa 04.04.2017). O samotnej výške náhrady trov odvolacieho konania žalobcu rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

60. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v § 421 odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
 - b) kto ho robí,
 - c) ktorej veci sa týka,
 - d) čo sa ním sleduje a
 - e) podpis
- (§ 127 ods. 1 CSP).

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

Strany sporu majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.).

Dovolaťel musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak neboli splnené podmienky podľa § 429 CSP, resp. dovolanie má vady podľa § 429 CSP napriek riadnemu poučeniu dovolateľa o povinnosti podľa § 429 CSP v odvolacom konaní, resp. napriek výzve súdu prvej inštancie adresovanej dovolateľovi na odstránenie väd a jeho poučení o následkoch neodstránenia väd dovolania, dovolací súd dovolanie odmietne (§ 447 písm. e) CSP v spojení s § 436 ods. 1 CSP).